

Sensitive Structures

inleiding door Rebecca Nelemans tijdens de finissage van het Zomeratelier 2018 op vrijdag 24 augustus 2018

Sensitive Structures - Gevoelige structuren. Een tentoonstelling met werk van 5 vrouwen, voor en op locatie gemaakt tijdens evenveel zomer-atelierperiodes sinds eind juni.

Gevoelig en structuur, klinkt als een paradox, het zintuiglijke, de zachte wereld van de zin, de zinnen, tegenover het harde grid, het raster... dat wat structuur geeft. Een schijnbare tegenstelling als vlees en botten, die niet zonder elkaar kunnen.

Esther de Graaf (Wouterswoude, 1984) was de eerste gast in het zomeratelier. Zij werkt gebruikelijk met materialen als karton, ijzerdraad, aluminiumfolie, tape en cellofaan en bouwt daarmee wonderbaarlijke constructies, met een eigen kwetsbaarheid. Die kwetsbaarheid, die hem vooral zit in de materialiteit, stelt ze tegenover de ruimte waarin het werk zich bevindt. Zo dwingt ze ons als kijkers, om opnieuw en bewuster naar een ruimte te kijken die we al lang dachten te kennen.

Hier in deze ruimte begon ze met een fragiel lijnenspel op de ovale wand. Vanaf die wand verkende ze de ruimte, met industrieel karton, beplakt met zilvertape. Het materiaal roept tegenstrijdige associaties op: het oogt industrieel en constructief, maar tegelijkertijd wankel en uitermate lichtvoetig.

Ingrid Greijn (Rotterdam 1964) ging heel anders te werk. Zij verkende de stad zoals ze dat gewend is te doen: door hard te lopen. Onderweg, over het Bolwerk maakte ze foto's van de huizen en straten van Middelburg. Uit het geschoten materiaal koos ze 24 foto's met variabele zoom en focus, die ze op de wand projecteerde. In verschillende tinten blauw, de kleuren van het water en de lucht van Zeeland, tekende ze met verf de contouren van de stedelijke vormen in die foto's na. Wat resteert is een op het eerste gezicht chaotische en abstracte muurtekening, een doolhof van lijnen, maar als je langer kijkt en dwaalt langs de lijnen, dan ontstaat er een landschappelijke ruimte op de muur, waarin je een concreet stuk gevel, een venster, een lantaarnpaal of vuilnisbak tegen kunt komen. Met die gefragmenteerde indrukken, komt ze heel dicht bij de wijze waarop wij waarnemen als we door een stad lopen.. .

De jonge Bulgaarse **Denitsa Todorova** (Plovdiv 1984) werkt meestal in een dikke laag grafiet, waar ze delen uitgumt. Zo trekt ze sporen in het materiaal. Voor deze tentoonstelling werkte ze andersom: ze tamponneerde met grafiet op de muur, terwijl ze delen van de muur had afgeplakt. De witte delen die we zien zijn dus de sporen van de sjablonen. Ook al is de werkwijze anders, het blijft een vergelijkbaar spel met schijnen en verdwijnen, met aanwezigheid en wat daarvan overblijft, wat resteert. Het werk is paradoxaal: licht tegenover donker, positief en negatief, micro en macro. Het oogt in de materialiteit broos, als het leven zelf, zoals weefsel- of celmateriaal in een petrischaaltje. Maar de composities strekken zich – als colorfieldpaintings uit over de hele wand en roepen tegelijkertijd associaties op met diepe en geheimzinnige poelen, of een stralende sterrenhemel.

De Zeeuwse **Jorieke Rottier** (Vlissingen 1992) is de jongste van de exposanten. Zij nam vorig jaar nog deel aan de tentoonstelling Zeeuwse Lichting. Zij werkt vanuit het onderbewuste, ze verzamelt objecten, foto's quotes, en materialen: fragmenten van de wereld. En ze ordent die. Vanuit die ordening ontstaat een idee en een onderwerp... daarbij kiest ze materialen, variërend van gordijnstoffen tot restjes metaal, van afgedankte voorwerpen tot ijzerdraad. Ze zoekt voorbij de oorspronkelijke functie of betekenis van de materialen naar een nieuwe, verborgen associatie. Pas dan kan ze zoals een kind met klei speelt, spelen met het materiaal, vanuit een direct contact ermee, vanuit een voelen en tasten, zonder dat er een uitkomst/eindproduct vast ligt. Vrijheid en vertrouwen in het maakproces zijn belangrijker. Jorieke hoeft geen kunst te maken, haar beelden ontstaan als het ware 'vanzelf'; uit zichzelf. Zij volgt slechts op intuïtieve wijze het materiaal. Het werk is niet af, maar steeds in een staat van zijn, die morgen anders kan zijn...

Mirthe Klück (Rijneveld 1991) zag ooit een documentaire over de Japanse laktechniek, die inspireert haar nog steeds om een werk te zien als een samenspel van drie elementen: voorstelling, verf en drager. Met dat gegeven tast ze de grenzen van de schilderkunst af. In tegenstelling tot de Japanse schilders neemt ze geen hardhout, maar grove jute als drager. Zo grof, dat je er doorheen kunt kijken en de verf er doorheen druipt, samenklontert in het grid van de jute en het daarmee stevigheid geeft. Al schilderend ontdekte ze de achterkant van het doek, en de spanning die daar ontstond tussen de matrix en de organische wijze waarop de dikke latex zijn weg zoekt. Of zoals Sandra Smets zo mooi omschrijft in de catalogus die bij deze Zomerateliers verschijnt: *waar schildersdoek doorgaans de drager is van dunne verf, is nu de verf de*

tastbare materie die zich als vlees rond een skelet van jute spant.

Als enige werkte Mirthe niet rechtstreeks op de muur, maar de muur speelt wel een rol, zichtbaar door de transparante stof, maakt de muur juist het spieraam zichtbaar en geeft het rugdekking aan de abstracte voorstelling die – gek genoeg – veel heeft met vormen die we kennen uit de natuur.

Esther bouwt kwetsbare structuren, Ingrid breekt door de contouren van de stad, Denitsa vindt het universum in een cel, Jorieke laat het materiaal haar weg zoeken en Mirthe maakt verf tot drager en drager tot vorm... Gevoelige structuren. Gevoelig en structuur, klinkt als een paradox, het zintuiglijke tegenover het harde grid, de zachte zinnen tegenover het raster dat structuur geeft. Het is een paradoxale tegenstelling die zo mooi beschreven is in een van de belangrijkste Taoïstische teksten de Tao Te Ching van Lao Zi:

We verbinden spaken tot een wiel,

Maar het gat in het midden

Laat de wagen rijden.

We vormen van klei een pot,

Maar de leegte binnenin

Houdt alles vast wat we willen.

We timmeren van hout een huis,

Maar de innerlijke ruimte maakt het leefbaar.

We werken met wat is,

Maar wat niet is, gebruiken we.

De vijf kunstenaars die hier gewerkt hebben, hebben gewerkt met dat wat niet is, met de ruimte tussen de dingen.